

POSTANOWIENIE

Dnia 20 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z wniosku D.S. i A.S.
przy uczestnictwie U.K. i G.K.
o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 listopada 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców
od postanowienia Sądu Okręgowego w C.
z dnia 22 lipca 2019 r., sygn. akt VI Ca [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od skarżących solidarnie na rzecz uczestników
solidarnie 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawców D. S. i A. S. od postanowienia Sądu Okręgowego w C. z dnia 22 lipca 2019 r., Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie

i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na podstawach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji.

Powołując się na tę przesłankę, skarżący wskazali trzy kwestie stanowiące, ich zdaniem, istotne zagadnienie prawne. Pierwsze dwie z nich mieszczą się w ramach bardziej ogólnego pytania o możliwość uznania części budynków będących ciągami komunikacyjnymi (jak korytarze, klatki schodowe itp.) za „trwałe i widoczne urządzenia” w rozumieniu art. 292 k.c. - jeśli zaś tak, czy kwalifikacja taka jest uzależniona od tego, czy urządzenia te zostały wykonane przez posiadacza służebności, czy przez właściciela nieruchomości, z której zostały wyodrębnione nieruchomości władnuta i obciążona. W takim kształcie kwestia ta nie dotyczy jednak problemu związanego bezpośrednio z wykładnią przepisów

prawa, lecz z kwalifikacją konkretnych okoliczności faktycznych. Formułując oba problemy skarżący odesłali do dość złożonego i specyficznego układu tych okoliczności, charakterystycznego dla sprawy, w której została wniesiona skarga kasacyjna. Trudno przyjąć, by rozstrzygnięcie tak szczegółowo i kazuistycznie sformułowanego problemu mogło przyczynić się w istotnym stopniu do rozwoju prawa – a tym samym, by spełniony został publiczny cel przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Z podobnych przyczyn za istotne zagadnienie prawne nie można uznać także trzeciej kwestii wskazanej przez skarżących, odnoszącej się do sposobu rozumienia „grzecznościowego” korzystania z cudzej nieruchomości wobec długotrwałego akceptowania tej sytuacji przez właściciela tej nieruchomości oraz braku występowania o zgodę na to korzystanie przez posiadacza służebności, przekonanego o swoim prawie do tego korzystania. Kwestia ta również nie wiąże się wprost z pytaniem o wykładnię prawa, lecz o subsumpcję dość szczegółowo określonych okoliczności faktycznych z punktu widzenia przepisów o nabyciu służebności przez zasiedzenie. Co więcej, wbrew sposobowi sformułowania tej kwestii w uzasadnieniu skargi kasacyjnej, problem grzecznościowego korzystania z cudzej nieruchomości nie odnosi się wprost do treści art. 292 k.c., lecz może mieć wyłącznie pośrednie znaczenie dla stwierdzenia zależnego charakteru posiadania cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności. Także z tego punktu widzenia trudno stwierdzić, by w zakresie wskazanym przez skarżących doszło do spełnienia przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por.m.in. postanowienia SN z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN 341/01, OSNP 2004, Nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, Nr 3, poz. 49).

Skarżący twierdzą, że tak rozumiana oczywista zasadność skargi wynika ze zbyt wąskiego zdefiniowania w zaskarżonym orzeczeniu pojęcia „trwałego i widocznego urządzenia” na tle art. 292 k.c. Formułując ten argument skarżący

popadają w dość wyraźną sprzeczność, nie jest bowiem możliwe, by ta sama kwestia mogła stanowić istotne zagadnienie prawne (a więc problem o złożonym i niejednoznacznym charakterze) oraz stanowić podstawę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej. Sprzeczność ta występuje także w wyraźny sposób wówczas, gdy - jak ma to miejsce w obecnie omawianej skardze kasacyjnej - oczywista zasadność skargi kasacyjnej zostałaby sformułowana jedynie jako „zapasowa” podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, na wypadek braku zasadności twierdzeń o występowaniu w sprawie istotnych zagadnień prawnych. Przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. pozostają diametralnie odmienne - a tym samym powołanie się na jedną z nich z góry wyklucza możliwość, by w odniesieniu do tej samej kwestii mogła zostać spełniona, nawet hipotetycznie, druga. Niezależnie od tego, kwalifikacja okoliczności sprawy z perspektywy pojęcia „trwałego i widocznego urzędu” w rozumieniu art. 292 k.c. była przedmiotem szerokich uwag w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia. W ich świetle nie można stwierdzić, by Sąd Okręgowy dopuścił się rażących i ewidentnych uchybień, które odpowiadałyby pojęciu oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Wbrew twierdzeniom podniesionym w odpowiedzi na skargę kasacyjną, w sprawie brak było podstaw do odrzucenia skargi kasacyjnej z uwagi na zbyt niską wartość przedmiotu zaskarżenia. Zaskarżone orzeczenie zostało wydane w postępowaniu nieprocesowym, w sprawie z zakresu prawa rzeczowego. W konsekwencji, zgodnie z art. 519¹ § 1 k.p.c. skarga kasacyjna przysługiwała w sprawie niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 2 k.p.c.

jw